

Amerika Birleşik Devletleri Başkanları'nın Söylemlerinde Öne Çıkan Kavramlar Bağlamında Çevre Sorunları: Rol Algıları ve Çatışan Rollerin Analizi

Environment In The United States Of America's Leaders' Discourse In The Context Of Basic Concepts: Analysis Of Role Perceptions And Conflict Type Of Roles

İlke TAŞDEMİR*

*Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Doktora Programı Öğrencisi & Arş. Gör, Çağ Üniversitesi

E-mail: ilkeulutass@gmail.com

 ORCID: orcid.org/0000-0002-7742-1001

Barış ÖZDAL**

**Prof. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi & Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinlerarası Göç Araştırmaları Anabilim Dalı Başkanı

E-mail: barisozdal@gmail.com

 ORCID: orcid.org/0000-0001-5460-6655

Öz

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin çevre sorunlarına yönelik politikalarının incelendiği bu çalışmada tarihsel bir bakış açısıyla Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti liderlerinin çevre sorunlarına yönelik yaklaşımları analiz edilmiştir. Bilindiği üzere küresel iklim değişikliğine yönelik kaygıların artmasıyla birlikte son yıllarda çevre ile ilgili sorunlar ABD kamuoyunda daha fazla tartışılır hale gelmiştir. Lakin çevre sorunları politikacıların ve partilerin gündeminde yer almasına rağmen, iç politikadaki tutum ve tezleri farklılık göstermektedir. Zira iklim değişikliği, hava kirliliği, su kıtlığı gibi çevre sorunları ve bu sorunların algılanma biçimi politika yapıcıların kararlarında etkili olmaktadır. ABD iç siyasetinde Demokrat ve Cumhuriyetçi liderlerin çevre politikalarında görülen farklı tutum ve tezleri ise hiç şüphesiz, uluslararası sistemdeki diğer aktörleri ve diplomatik girişimleri de etkilemektedir. Bu bağlamda çalışmada rol teorisinden faydalanılarak ABD iç siyasetinde çevre sorunlarında farklılaşan rollerin olduğu ve bu farklılaşmanın devletin dış politikasını etkilediği iddia edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD, Liderler, Çevre Sorunları, Rol Teorisi, Çatışan Roller.

Abstract

This study analyses the approaches to environmental problems of the leaders of the Democratic and the Republican Party in United States of America (USA) from a historical perspective. As known, environmental problems have become increasingly controversial problems in the US public opinion with the increasing concerns about global climate change. However, in spite of the fact that environmental problems are on the agenda of politicians and parties, their attitudes and theses in domestic politics have diverged. Environmental problems such as climate change, air pollution, water scarcity and the perception of them have been influential in the decisions of policy makers. The different attitudes and theses of the Democratic and Republican leaders in the US domestic politics, on the other hand, affect actors and diplomatic initiatives in the international system. In this context, by utilizing role theory, the study claims that there are conflicting roles in environmental problems in the US domestic politics and this disparity affects the foreign policy of the state.

Keywords: USA, Leaders, Environment Problems, Role Theory, Conflict Type Roles.

To Cite This Article/Bu Makaleye Atıf İçin: Taşdemir, İ.; Özdal, B. (2022). Amerika Birleşik Devletleri Başkanlarının Söylemlerinde Öne Çıkan Kavramlar Bağlamında Çevre Sorunları: Rol Algıları ve Çatışan Rollerin Analizi. *Journal of Diplomatic Research*, 4(1), 36-56.

Giriş

Günümüzde çevre sorunları tanımlamasının içinde kuraklık, göç, iklim değişikliği, deniz seviyesindeki artış, buzullarda erime, tarımsal üretim gibi konular yer almaktadır (Köni & Özdal, 2016:3). Bu bağlamda iklim değişikliği, petrol sızıntıları, su ve hava kirliliği, arazi sorunları gibi sorunlar da yayımlanan resmi raporlarda (United States Environmental Protection Agency [EPA], 2021) ABD'nin temel çevre sorunları arasında kabul edilmektedir. Genel olarak bakıldığında ise tüm bu konuları içinde toplayabileceğimiz "çevre politikaları", kamuoyunun, çıkar gruplarının ve liderlerin algıları çerçevesinde şekillenmektedir. Hiç şüphesiz küresel sorun niteliğindeki çevre politikaları ABD iç ve dış politikasını da etkilemiştir ve etkilemeye de devam edecektir. Lakin ABD'nin bu sorunlara yaklaşımı değişen liderler (başkanlar) ile birlikte farklılık göstermiştir. Diğer bir ifade ile belirtirsek çevresel sorunlar karşısında liderlerin kendilerini farklı konumlandırımları, algılarının farklı olması iç ve dış politika kararlarına da yansımıştır. Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise çevresel değişimler toplumların refahını ve yaşam standartlarını tehdit eden bir unsur olarak ortaya çıkmış, çevresel değişimler ve bu değişimlerin neden olduğu zararlar da güvenlik alanında tartışılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda tersten bir yorumlama yapıldığında çevre sorunlarının tehdit olarak algılanmasının, politika yapıcılarının kararlarında da etkili olduğu ileri sürülmektedir.

Örneğin Anthony Giddens, "İklim Değişikliği Siyaseti / *Politics Of Climate Change*" adlı çalışmasında ABD'nin çevre politikalarının başarısızlığını sorgulamış, bu başarısızlığı üç temel nedene dayandırmıştır. ABD Anayasası nedeniyle Başkanın Kongre ile müzakere etmek zorunda olması; lobicilik faaliyetleri ve çıkar gruplarının Kongre üyelerini etkilemesi ve iç siyasetteki kutuplaşma Giddens'e göre bu başarısızlığın temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla iç siyasetteki kutuplaşma ABD'nin çevre politikalarında başarısız olmasına yol açmış ve Cumhuriyetçiler ile Demokratlar arasındaki görüş farklılıkları bu

durumu etkilemiştir (Giddens, 2013:131-132).

Bu bağlamda dış politikada ulusal roller ve dış politika davranışları arasındaki ilişki önem taşımaktadır (Holsti, 1970:235). Dolayısıyla ulusal rollerin, liderlerin algılarının uluslararası alandaki diplomatik davranışları etkilediğini de söylemek mümkündür. Çalışmamız kapsamında daha detaylı analiz edeceğimiz üzere ABD liderlerinin çevre sorunlarına olan yaklaşımlarında, iç siyasetteki farklılaşan algıları ve çatışan rolleri etkili olmuştur. ABD iç siyasetinde Demokrat ve Cumhuriyetçi liderlerin çevre politikalarında görülen farklı tutum ve tezleri ise hiç şüphesiz, uluslararası sistemdeki diğer aktörleri ve diplomatik girişimleri de etkilemektedir. Bu bağlamda çalışmamızın temel araştırma sorusu, ABD iç siyasetinde liderlerin çatışan rollerinin ve rol algılarının dış politika uygulamalarını etkileyip etkilemediğidir. İlgili ana sorunun analizi kapsamında rol teorisinden faydalanılarak, ABD Başkanları'nın görev dönemlerinde çevreye yönelik uygulamalarının ve söylemlerinin analizi yapılmıştır.

Metod Olarak Söylem Analizi

Söylem, dil aracılığıyla inşa edilen pratiklerdir. Söylem analizi ise anlamların çeşitliliği üzerinde duran gösterge bilimidir (Elliot, 1996). Söylem analizi yöntemleri içerisinde yer alan "*Bilişsel Karar Verme Yaklaşımı / The Cognitive Decision-making Approach*" ise bireylerin anlamın kaynağı olduğuna dikkat çekmiştir. Bu bağlamda genellikle psikoloji alanında kullanılan bilişsel devrimden etkilenen Uluslararası İlişkiler disiplini dış politikada bilişsel yönlerin, karar alma süreci içinde yer alan aktörlerin algıladığı ve temsil ettiği dünya üzerinde durmuştur. Bu yaklaşım karar vericilerin inanç yapılarını, uluslararası olayların nasıl gerçekleştiğini anlamaya çalışmış (Shapiro & Bonham, 1973:147), dolayısıyla karar vericilerin algılarına odaklanmıştır. Bu sebeple karar vericiler tarafından algılanan, şekillendirilen ve inşa edilen bir dünyayı anlamak için bireyin incelenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla anlamların temelini bireyler oluşturmaktadır (Doty, 1993:300-

303).

Geleneksel söylem analizleriyle karşılaştırıldığında *Bilişsel Karar Verme Yaklaşımı* zihinseldir. Buradaki temel sorun nelerin zihinsel temsiller olduğu üzerinedir. Bilgi, değerler, sosyal etkileşimler bu sürecin içerisinde yer alır. Bilişsel Karar Verme Yaklaşımı'nın temel öğeleri arasında ise metinden üretilen konular, önermeler, etkiler, çıkarımlar, uygulamalar, tutarlılık ve çağrışımlar yer alır (Van Dijk, 2000). Dış politikada Bilişsel Karar Verme Yaklaşımı'nın amacı kişilik özelliklerinden ziyade bilişsel sürece odaklanarak karar vericilerin uluslararası olaylara verdiği yanıtlara anlam bulmaktır. Dolayısıyla değerler ve inançlar gibi bilişsel bileşenler arasındaki bağlantı, öncelikler, hangi değerlerin üstün olduğu önemlidir (Shapiro & Bonham, 1973:149). Bu çerçevede Teun A. van Dijk metin ve konuşma eyleminin ayrı ayrı var olmadığını bir bütün olarak incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Zira roller ve bireyler arasındaki ilişkiler, sosyal olaylar bir bütün olarak incelenmelidir (Van Dijk, 2000).

Ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeler ise bireylerin kararlar almak zorunda olduğu durumları ifade etmektedir (Crozier & Ranyard, 1997:5). Hiç şüphesiz çevre sorunları da bu durumlardan biridir. Dolayısıyla çalışmamızda liderlerin değerleri ve öncelikleri kapsamında çevre sorunları karşısında uluslararası olaylara verdikleri tepkilere (uluslararası bağitlardan çekilme, taraf olma vb gibi), rol algılarına ve iç siyasetteki çekişmeye odaklanılmıştır.

Genel ve soyut olarak belirttiğimiz bu çerçeve doğrultusunda ABD iç siyasetindeki kutuplaşmayı ve liderlerin farklılaşan rol algılarını irdelemek amacıyla çalışmada yöntem olarak, söylem analizi kullanılmıştır. Bu bağlamda ABD iç siyasetinde liderlerin çatışan rollerinin ve rol algılarının dış politika uygulamalarını etkileyip etkilemediği sorusunun yanıtlanması amacıyla Soğuk Savaş sonrası dönemde görev yapan George W. Bush ve Donald Trump, Bill Clinton, Barack Obama ve Joe Biden'ın başkanlıkları süresince tarihsel bir sıralamayla çevre sorunlarına yönelik söy-

lemleri analiz edilmiştir. Bu kapsamda liderlerin söylemlerindeki vurgular, sıklıkla kullandıkları sözcükler, çevre sorunlarını hangi kavramlarla ilişkilendirdikleri ve öncelikleri incelenmiştir. Ayrıca çalışmada liderlerin söylemleri ve pratikleri arasındaki orantısallık ilişkisi de sorgulanmıştır. Dolayısıyla söylem analizi ve inşacı kuram kapsamında yer alan rol teorisi liderlerin iç siyasette kendilerini nasıl konumlandıklarını anlamlandırmada yol gösterici olmuştur.

Kuramsal Çerçeve: Rol Teorisi

Literatürde genel kabul gördüğü üzere Soğuk Savaş'ın 1991'de sona ermesi Uluslararası İlişkiler disiplini de etkilemiştir. Zira Uluslararası İlişkiler disiplinindeki ana akım teorilerin savaşın sonunu ön görememiş olması geleneksel yaklaşımların sorgulanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla eleştirel bakış, farklı yaklaşımların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. İnşacı Teori de bu yaklaşımlardan birisi olup, Uluslararası İlişkiler disiplini üzerindeki etkisi Alexander Wendt, Ted Hopf ve Nicholas Onuf tarafından incelenmiştir (Rumelili, 2014:152). Genel ve soyut olarak belirtirsek İnşacılık, birey ve devletlerin onları çevreleyen, kim olduklarına, ne yapacaklarına şekil veren anlamlarından ayrı düşünölemeyeceğini savunmaktadır. Burada vurgulanmak istenen varlıkların zaman içinde onlara atfettiğimiz anlamlardaki değişimle dönüşebileceğidir. İnşacı yaklaşıma göre gerçeklik ona atfettiğimiz anlamdan bağımsız değildir ve atfedilen anlamlar ile şekillenmektedir (Küçük, 2017:325-370). Bu noktada İnşacı yaklaşımın savunucuları uluslararası sistemde yer alan devletlerin anlam dünyalarının ve davranışlarının sosyo-kültürel bir yapısı olduğunu, bu sosyo-kültürel yapı içinde ise normların, kuralların, ortak anlayışların, fikirlerin ve söylemlerin yer aldığını vurgulamıştır. (Rumelili, 2014:151-152).

Alexander Wendt ise uluslararası sistemin anarşik yapısının inşa edildiğini savunmuş ve kimlikler üzerinde durmuştur. Wendt'e göre kimlikler sabit olmayıp değişebilmekte ve yeniden inşa edilebilmektedir. Dolayısıyla devletler

kimliklerini onaylatmak için kendilerine biçtikleri kimlik kalıbına uygun davranışlarda bulunmaktadırlar ve söz konusu kimlikler çıkar tanımını da teşkil etmektedir. Burada Wendt tarafından vurgulanan nokta devletlerin kimliklerinin, düşman kimliklerden dost kimliklere dönüşebileceğidir (Wendt, 1992:391-425). Zira Wendt, devletlerin kolektif kimlikler oluşturup ortak kurallar, anlayışlar ve normlar çerçevesinde biz hislerini paylaşılabileceğini ve dost ilişkisi içinde olan devletlerin “*security communities / güvenlik cemaatleri*” oluşturabileceğini iddia etmiştir (Wendt, 1994:386).

Literatür incelendiğinde Ted Hopf’un da kimliğe vurgu yaptığı ve kimliği olmayan bir dünyanın kaos ve belirsizlik içinde olduğunu, böyle bir dünyanın ise anarşiden daha tehlikeli olduğunu savunduğu görülmektedir. Zira kimlikler, bir devletin diğer devlet tarafından nasıl algılandığını yani aralarındaki dost-düşman ilişkisini ifade etmektedir. Dolayısıyla Hopf’a göre kimlikler devletler arasındaki ilişkilerin anlam kazanmasını sağlamakta ve belirsizliğini azaltmaktadır. Hopf’un vurguladığı diğer bir konu ise sosyal yapılarıdır. Zira İnşacı yaklaşımda sosyal yapılar, yapanların onlara attetikleri anlam üzerinden oluşur ve yapanların kimliklerini ve çıkarlarını temsil etmektedir (Hopf, 1998:171-200). Dolayısıyla bir karşılıklı temsil etme vardır, değişim ise ortak algıların değişmesiyle mümkün olmaktadır. Ancak Hopf’tan farklı olarak Wendt devletlerin kimliklerinin oluşumunda iç etkenleri göz ardı etmiştir. Bu bağlamda rol teorisi devletlerin dış politika davranışlarını açıklarken aktörlerin algılarının, kararlarının ve eylemlerinin öneme değinmiştir.

İnsan davranışlarını inceleyen sosyoloji, psikoloji ve antropolojide önem taşıyan Rol teorisi ise İnşacı yaklaşım temelinde kimlik ve dış politika üzerinde durmuştur (Bozdağlıoğlu, 2012:139-140). Bu kapsamda Rol teorisi devletlerin dış politika davranışlarında belirli roller üstlendiğini ve bu rollere uygun davranış kalıpları sergilediğini savunmuştur. Rol teorisinin Uluslararası İlişkiler

disiplininde görünür olmaya başlaması ise Kalevi Holsti ile olmuştur. Zira Holsti, “*National Role Conceptions in the Study of Foreign Policy*” başlıklı çalışmasında politika yapıcılarının rolleri nasıl gördüğünü, hükümetlerin diplomatik ve askeri eylemlerinde yalnızca tek bir rol anlayışının hâkim olup olmadığını, diplomatik davranışlardaki farklılıklar ve ulusal roller arasındaki ilişkiyi sorgulamıştır. Söz konusu çalışmada ayrıca ulusal rol anlayışlarının karar alma sürecini, eylemleri ve diplomatik kararları etkileyip etkilemeyeceği tartışılmış; dış politika analizi için rol, ulusal rol, çatışan roller, rol reçeteleri ve rol algıları gibi kavramlara odaklanılmıştır (Holsti, 1970:235-241).

Genel ve soyut olarak aktardığımız bilgilerden de anlaşıldığı üzere “rol” kavramı devletlerin dış politika davranışlarını anlamlandırmada bir yol haritası sunarken, üç farklı bağlamda kullanılmıştır. Bunlardan ilki olan “rol beklentisi” aktörün beklentilerini içerirken, “rol anlayışı” normatif beklentilere vurgu yapmıştır. Bu anlamlar içerisinde yer alan “rol performansı” ise aktörün dış politika kararlarını ve eylemlerini belirtmiştir (Aggestam, 2004:82-88). Bu bağlamda Holsti rolü sosyalleşme sürecinde olan aktörlerin normlar dizisi şeklinde tanımlamıştır (Holsti, 1970:233-309). Bu değerlendirmede rol, normatif bir kavram olarak tanımlanırken (Aggestam, 2006:19), aktörlerin davranışlarına, kararlarına ve eylemlerine vurgu yapılmaktadır. Dolayısıyla aktörlerin algıları, değer yargıları, beklentileri ve hukuk kuralları rol kavramını açıklamada belirleyici olmuştur.

Beklentiler konusunda vurgulanması gereken diğer bir nokta ise “*aktörlerin konumu*”dur. Bu durum ise uluslararası örgütlerle ilişkilendirilerek örneklendirilmiştir. Holsti, North Atlantic Treaty Organization (NATO) örneğinden yola çıkarak devletlerin örgütler içinde belli konumlara sahip olduğunu, NATO içinde yer alan ABD’nin dış politika davranışına yönelik beklentilerinin ise kapsayıcı olduğunu iddia etmiştir (Holsti, 1970:239-243). Dolayısıyla rollerin kurumların bir çıktısı ve parçası olduğunu söylemek mümkündür (Thies, 2012:29). Örneğin Birleşmiş Milletler

(BM) de kuruluşundan bu yana uluslararası sistemde barışın korunması ve bozulan barışın yeniden tesisi görevini üstlenmiştir. Bu çerçevede Holsti devletlerin hem ulusal hem de alter olarak adlandırılan uluslararası rollere sahip olduğunu savunmuştur (Holsti, 1970).

Rol teorisine değinilen diğeri bir konu da “ulusal rol” kavramıdır. Genel hatları ile belirtirsek ulusal rol, dış politika yapıcılarının uluslarının (*devletlerinin*) uluslararası sistemdeki konumlarına ilişkin algıları olarak tanımlanmaktadır (Wish, 1980:533). Zira bir ulusun (*devletin*) rolü; doğal ve ekonomik kaynakları, geleneksel politikaları, siyasi partileri, çıkar grupları, ulusal değerleri gibi farklı faktörler tarafından belirlenmektedir. Ulusal rol kavramını diplomasi bağlamında değerlendirirken karşımıza çıkan temel argüman ise dış politika davranışıyla ulusal rol algısının uyum içerisinde olduğudur. Holsti bu duruma 1968’de ABD’de yapılan başkanlık seçimlerini örnek göstermekte ve seçimleri Richard Nixon yerine Hubert Humphrey’in kazanması halinde dış politika kararlarının ve uygulamalarını farklılaştıracağını iddia etmektedir. Ancak “*bölgesel koruyuculuk*” gibi kalıplaşmış rollerin değişmesinin ise mümkün olmayacağını belirtmiştir (Holsti, 1970:299).

Daha geniş bir biçimde belirtirsek Holsti 1965-1967 döneminde 71 devletin ve 972 liderinin konuşmalarını ele aldığı “*National Role Conceptions in the Study of Foreign*” başlıklı çalışmada, ulusal rol konsepti içerisinde *bölgesel lider*, *anti-emperyalist*, *arabulucu-bütünleştirici*, *sadık müttefik*, *örnek* gibi on yedi farklı rolü tespit etmiştir (Holsti, 1970: 261-271). Örneğin sadık müttefik rol kapsamında değerlendirilen devletlerde hükümetler karşılıklı olarak birbirlerinin politikalarını desteklemeye çalışırken, örnek rol içinde yer alan devletler ulusal rol anlayışı içinde belirli iç politika uygulamalarına yer verip, uluslararası sistemde prestij kazanma ve nüfuz sağlama amacı taşımışlardır (Holsti, 1970:267-269). Tarihsel bağlamda değerlendirildiğinde ise Batı ulusları diğeri rol konsepti içinde yer alan anti-komünist

rolü üstlenirken, komünist Çin ve Arnavutluk anti revizyonist rol içerisinde yer almış (Holsti, 1970:267-271), tehdit algıları nedeniyle Burma ve Kamboçya ise izolasyonist rol kategorisi içerisinde değerlendirilmiştir (Holsti, 1970:261-271; 296).

Konuyu ulusal rolün aktörler üzerindeki etkisi açısından değerlendirdiğimizde ise aktörlerin taahhütler yoluyla dış ortama dâhil olabileceğini ya da gelişmelere ilgisiz kalabileceğini söylemek mümkündür (Holsti, 1970:247-255). Bu noktada liderler, kurumlar ve kamuoyu ulusal rolün biçimlenmesinde rol oynamaktadır. Dolayısıyla dış politika uygulamaları liderlerle birlikte farklılık göstermektedir. Devletlerin tercih ettikleri rollere uygun davranış kalıpları benimsemesi ise liderlere fırsat sağlamaktadır (Barnett M., 1993:277). Daha geniş bir biçimde ifade edersek ulusal rol siyasi bir mücadelenin ya da seçim kampanyasının bir çıktısı halini alabilmekte, siyasi aktörler de kendi konumlarını sağlamlaştırmak için rollerden faydalanabilmektedir (Cantir & Kaarbo, 2012:16-18).

Rol teorisinde vurgulanan diğeri bir konu ise rol çatışmasıdır. Rol çatışması ulusal rol anlayışları ile rol beklentilerinin çatışması, iki rol reçetesi arasındaki çatışma ya da aynı rollerin çatışması anlamına gelecek şekilde farklı şekilde tanımlanmıştır. (Harnish, 2011:8). Sofian Sekhri ise rol çatışmasını devletlerin birbiriyle çelişen ve uyumsuz rolleri eşzamanlı olarak yerine getirmesi şeklinde tanımlanmıştır (Sekhri, 2009:427). Bir devletin rolünün sabit olmaması (Cantir & Kaarbo, 2016:16), devlet içindeki aktörlerin rol algılarının çatışması ve verdikleri rol mücadelesi ise “*çekişen roller*” olarak adlandırılmıştır. Zira bu durum iç siyasette farklılaşan ve çatışan rollere vurgu yapmakta, Holsti’nin belirtmiş olduğu gibi rolleri sabit olarak kabul etmemektedir (Cantir & Kaarbo, 2012:16-18). Bu sebeple iç siyasette çatışan rollerin aktörleri de farklılaşmış, devletlerin yanı sıra liderler, siyasi partiler, kamuoyu da çekişen roller kapsamında aktörler olarak yer almıştır. Bu bağlamda iç siyasette yaşanan rol çekişmesi dikey ve yatay olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Yöne-

ticiler ve kitleler arasındaki anlaşmazlık durumu dikey rol çekişmesi altında incelenirken, yöneticiler ile siyasi muhalefet, bürokratik kurumlar, çok partili koalisyonlar arasındaki çatışmalar yatay rol çekişmesi altında değerlendirilmiştir (Cantir & Kaarbo, 2012, 2016:6-16).

Yukarıda belirttiğimiz üzere devletlerin içinde farklı siyasal unsurların yer alabileceği varsayımıyla iç politikada farklılaşan ve çatışan rol algıları, dış politika davranışlarını da etkilemiştir (Bozdağlıoğlu, 2012:145). Zira Rol, dış politika açısından çatışma ve işbirliği olmak üzere iki ayrı kategoride değerlendirmiştir. Holsti eylemlerin ve diplomatik davranışların diğer devletlerle çatışmaya yol açacağını savunmuş ve bu kategoride yer alan devletlerin, anti-emperyalist, inancın savunucusu, devrimin kalesi ve bölgesel koruyucu gibi roller üstleneceğini belirtmiştir. Bölgesel alt sistem işbirlikçisi, arabulucu- bütünleştirici, köprü rolleri ise işbirliği kategorisinde yer alan rollerdir. Koruma altında ve bölgesel lider gibi rol kategorileri ise sınıflandırılması zor olan roller olarak belirtilmiştir (Holsti, 1970:293).

Bu kapsamda devletlerin davranışlarını anlamlandırmada tartışılan diğer kavramlar ise “rol reçeteleri” ve “rol algıları” kavramlarıdır. Genel ve soyut olarak belirtirsek rol reçeteleri ile kastedilen normlar ve beklentilerdir ve aktörler tarafından diğer aktör ya da aktörlere yüklenen anlam kalıplarıdır. Bu bağlamda aktörlerden rollerine uygun davranışlar sergilemesi beklenmektedir. Rol algıları ise politikacıların kendilerine uygun gördükleri kararları, taahhütleri ve eylemleri içermektedir (Holsti, 1970:239-243). Bu bağlamda rol algıları karar vericileri yönlendiren, yol haritaları olarak nitelendirilmiştir. Bu yol haritalarının kaynağı ise kültür, tarih, hukuk kuralları, kurumlar, anlaşmalar / antlaşmalar ve taahhütlere dayandırılmaktadır (Sekhri, 2009:427). Dolayısıyla rol algısı ulusal kimlik ve dış politika ilişkisine vurgu yapmakta, ulusal kimlik ve kültürden etkilenmektedir (Bozdağlıoğlu, 2012:144-145).

Yukarıda aktardığımız bilgilerden de anlaşılacağı üzere devletler birden fazla role ya da çatışan rol-

lere sahip olabilmektedirler. Bu aşamada hangi rolün ön plana çıkacağı ise sosyalleşme sürecine bağlıdır (Bozdağlıoğlu, 2012:147-148). Rol teorisi-ne göre aktörler hem yerel hem de uluslararası düzlemde etkileşim yoluyla sosyalleşmektedirler (Aggestam, 2004:86) ve bu sosyalleşme sürecinde dâhil oldukları topluluğun norm ve kurallarını kabul ederler. Dolayısıyla devletlerin kendi kimliklerine uygun davranışlar sergilemelerinde normlar da etkili olmaktadır. Örneğin bağımsız ya da demokratik bir devlet olmanın normları vardır ve devletler kimliklerini onaylatmak endişesiyle normların belirlediği davranış kalıplarına uygun hareket ederler (Finnemore & Sikkink, 1998:888).

Söz konusu sosyalleşme sürecinde ise “sonuççuluk mantığı” ya da “yerindelik mantığı” devletlerin tercih ettikleri davranış kalıplarıdır. Sonuççuluk mantığına göre devletler davranışlarının sonuçlarının kendi ulusal çıkarlarına uyumlu olup olmadıklarını sorgularlar ve kendi çıkarları doğrultusunda dış politika davranışı sergilerler. Yerindelik mantığında ise kendileri için uygun gördükleri ve doğru buldukları davranışlar içinde bulunurlar (Rumelili, 2014:154-160). Yerindelik mantığında normların ön planda olduğunu, rolün aktör tarafından benimsendiğini, sonuççuluk mantığında ise aktörü çıkarlarının yönlendirdiğini söylemek mümkündür. Rollerin öğrenme ve içselleştirme sürecinde ise devletler, kurumlar ya da baskın sosyalleştiriciler adı verilen süper güçler etkili olmaktadır. Bu süreçte devletler uluslararası kurumlara üye olarak bir takım rolleri benimser ve içselleştirirler. Böylelikle sosyalleşme sonucunda yeni roller oluşur (Thies, 2012:28). İki yaklaşım arasındaki fark çıkar, norm ve rolün içselleştirilmesi arasındaki farkı ifade etmektedir. Sonuççuluk mantığına göre hareket eden aktör, içinde bulunduğu ortamda çıkarlarına uygun kararlar alırken, yerindelik mantığını benimsemiş olan aktör kendine uygun gördüğü role göre karar almaktadır.

Dolayısıyla belirli normları, rolleri kabul eden devletler diğer devletler için örnek oluşturmaktadır.

ve sistemdeki diğer aktörlerin yeni rolleri içsel-leştirilmesine da katkı sağlamaktadırlar.

Tarihsel Arka Plan: Çevre Ve Güvenlik

Tarihsel gelişimi içinde analiz edildiğinde ABD’de çevreye yönelik kaygıların artmasında ve çevre konularının kamuoyunda tartışılmaya başlamasında Rachel Carson’ın 1962’de yayımladığı “*Silent Spring*” isimli çalışmanın etkili olduğu tespit edilmektedir (Hillstrom, 2010:390). Söz konusu çalışmada çevre sorunlarının uluslararası sisteme ve istikrara tehdit olarak ortaya çıktığı vurgulanmış (Barnett J., 2017:191-192) ve ABD’de yaygın olarak kullanılan böcek ilacı Dikloro Difeniil Trikloroetan / DDT’nin zararları üzerinde durulmuştur (Andrews, 2011:232-233). Ancak Carson’ın çalışması ABD’de iç siyaseti de etkilemiş, çalışmanın kamuoyu üzerinde oluşturduğu etkiyle politikacılar çevre yasaları ve uygulamaları üzerine tartışmaya başlamıştır. Dolayısıyla ABD’de çevre sorunları konusunda farkındalığın oluşmasında Carson’un çalışması etkili olmuş (Hillstrom, 2010: 390-391) ve 1962-1980 yılları çevre konusunda altın çağ olarak adlandırılmıştır (Klyza & Sousa, 2008: 1).

Söz konusu dönemde ABD Kongresi tarafından çevre sorunlarının çözümüne yönelik çeşitli yeni yasa ve uygulamalar kabul edilmiştir. Örneğin 1963’de kabul edilen Clean Air Act (Temiz Hava Yasası) ile ozon tabakasının korunması, hava kalitesinin artırılması, havayı kirleten maddelerin kaynaklarının azaltılması ve emisyon oranlarının kontrol edilmesi amaçlanmıştır (EPA, 2021). İlgili yasaların kabul edilmesi ise hükümetin gücünü arttırmış, merkezi bir rol oynamasını sağlamıştır (Klyza & Sousa, 2008: 1-2). Daha detaylı bir biçimde belirtirsek 1969-1974 yılları arasında Başkanlık yapan Richard Nixon Dönemi’nde çevre sorunlarının çözümüne yönelik uygulamalara önem verilmiş, 1969’da Ulusal Çevre Politikası Yasası (National Environmental Policy Act / NEPA) imzalanmış ve havayı kirleten kükürt dioksit, nitrojen dioksit, karbon monoksit gibi maddelere yönelik düzenlemeler getirilmiştir. (Andrews,

2011:225-228). 1970’de ise Çevre Koruma Ajansı (Environmental Protection Agency / EPA) kurulmuş (Hillstrom, 2010: 396-397) 1972’de de Clean Water Act (Temiz Su Yasası) yürürlüğe girmiştir (EPA, 2021).

Demokrat Parti lideri Jimmy Carter Dönemi’nde de çevre sorunları iç siyasette tartışılmaya devam etmiş ve çevre sorunları sınır tanımayan sorunlar olarak ele alınmıştır. Söz konusu dönemde Ulusal İklim Programı Yasası (National Climate Program Act) imzalanmış ve Ulusal İklim Programı (National Climate Program) kurulmuştur. Ayrıca bu dönemde iklimin tarım, enerji, insan sağlığı ve ulusal güvenlik üzerindeki etkileri de iç kamuoyunda tartışılmıştır (Congress.Gov, 2021). İnsan faaliyetlerinden kaynaklanan iklim değişikliğini kamuoyu önünde belirten ilk ABD Başkanı olan Carter Dönemi’nde çevreye yönelik raporlar ve çıkartılan yeni yasalar arasında uluslararası gerilimler ve su kaynakları arasındaki ilişkiyi irdeleyen “*Global 2000 Raporu / The Global 2000 Report*” büyük bir öneme sahiptir (The Carter Center, 1980).

1981’de Cumhuriyetçi Parti lideri Ronald Reagan’ın göreve gelmesiyle birlikte çevre konusu ikinci planda kalmıştır. Zira bu dönemde vergileri indirme politikalarına önem verilmiş, iklim değişikliği araştırma fonları azaltılmış ve 1983’e kadar çevre konularında ilerleme kaydedilememiştir. İlgili yılda ise iç siyasette çevre konusunda iki farklı rapor tartışılmıştır. Zira raporlar iklim değişikliği konusunda iki farklı bakış açısını ortaya koymuştur. Genel hatları ile özetlersek Eylül 1983’te yayınlanan “*Environmental Protection Agency Report / EPA Raporu*”nda sıcaklık artışının önemli seviyelerde olacağı ve yıkıcı etkilere yol açacağı belirtilirken, ilk kez bir hükümet kurumu, iklim değişikliğinin gerçek bir tehdit olduğunu açıklamıştır. *National Strategy of Sciences Report* (NAS) Raporu ise ilk raporun aksine küresel ısınmanın çok ciddi boyutlarda olmayabileceğini, azaltım maliyetinin uyum sağlamaya göre yüksek olacağı üzerinde durmuştur. Reagan yönetimi, acil önlem çağrısı yapan EPA Raporu yerine,

maliyet odaklı NAS Raporu'nu tercih etmiştir. Dolayısıyla Başkan Reagan görev süresi boyunca sera gazı emisyonlarını kontrol altına alacak politikalar izlemekten kaçınmış ve önceliği her zaman ekonomik büyümeye vermiştir. Acil ve somut eylem çağrılarını karşısında ise daha fazla bilimsel kanıtı ihtiyaç olduğunu savunmuştur (Bailey, 2016:52-53).

Soğuk Savaş Dönemi'nde ABD iç politikasında çevre konusundaki diğer bir gelişme ise Küresel İklim Koruma Yasası (Global Climate Protection Act of 1987)'dir. Başkan Reagan yasayı imzalamasına rağmen, politika belirleme yetkisinin Beyaz Saray Bilim ve Teknoloji Politikası Dairesi'nden yürütülmenin diğer birimlerine devredilmesine karşı çıkmıştır (Uysal Oğuz, 2019:527). Reagan Dönemi'nde 1988'de yayınlanan Ulusal Güvenlik Stratejisi Belgesi (National Security Strategy)'nde ise çevre ile ilgili konularda gıda kıtlığı, doğal zenginliklerin tehlikeli biçimde tükenmesi ve çevre tahribatının ulusal çıkarlara potansiyel tehdit oluşturması üzerinde durulmuştur (Bailey, 2016)

1989'da göreve başlayan Cumhuriyetçi Parti lideri George H. W. Bush döneminde de çevre sorunları iç siyasette tartışılmaya devam etmiştir. Bu kapsamda çevre konusundaki uluslararası antlaşmaların da etkisi ile iklimi değişikliği ile mücadele Bush'un 1988'deki seçim kampanyasında yer almıştır (Uysal Oğuz, 2019:527-528). Bu dönemde çıkartılan yeni yasa ve uygulamalar hem Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti üyeleri hem de çevreci gruplar tarafından olumlu karşılanmıştır. (EPA, 2011: 240-241). Ancak kongrenin tartışmalı tutumu ve yönetim içindeki farklı görüşler Bush'un çevre politikalarına kuşku ile yaklaşılmasına neden olmuştur (Bailey, 2016:53-57).

Genel hatları ile aktardığımız bilgilerden de anlaşıldığı üzere tarihsel düzlemde incelediğimizde 1991 öncesi dönemde çevresel sorunlar ABD iç siyasette tartışılan konular arasında yer almıştır. Söz konusu sorunlar tehdit kavramı içinde kabul edilirken, çevre politikaları ve uygulamaları hem Cumhuriyetçiler hem de Demokratlar tarafından

desteklenmiştir. Dolayısıyla bu durumun iç politikaya kurumsallaşma ve yeni yasal uygulamalar olarak yansımalarını söylemek mümkündür.

Soğuk Savaş Sonrası Dönem'de ABD Başkanları'nın Çevre Politikaları'nın Analizi

ABD iç siyasetinde Soğuk Savaş sonrası dönemde de çevre sorunları politikacıların gündeminde olmuş ve çevre - güvenlik ilişkisi ön plana çıkmıştır. Zira Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılması ile ABD'de ulusal güvenlik açısından farklı bir tutum benimsenmiş ve bu bağlamda ulusal bütünlüğü korumak için yeni tehlike söylemlerine ihtiyaç duyacağı akademik çevrelerde tartışılmıştır. Bu tartışmalar kapsamında uluslararası alanda çevre sorunları ve güvenlik ilişkisi sorgulanmış, güvenlik kavramının genişlemesi ve derinleşmesi üzerinde güvenliğin askeri boyutunun yanı sıra farklı kategorilerinin de olduğu belirtilmiştir (Barnett J., 2017:191-192). Askeri, siyasi, ekonomik, toplumsal ve çevresel güvenlik bu kategoriler arasında yer alırken, uluslararası düzlemde kurumsallaşma ve anlaşma - antlaşmalar ön plana çıkmıştır.

Daha detaylı bir biçimde analiz edersek 1993'de göreve gelen Demokrat Parti lideri Bill Clinton'un çevre konusundaki politikaları bir önceki dönemde başkanlık yapan Cumhuriyetçi Parti lideri G.W. H. Bush dönemine göre farklılık göstermiştir. Söz konusu dönemde iç siyasette en fazla tartışılan konu ise çevre ve ekonomi ilişkisi olmuştur. Clinton, çevre sorunları karşısında hem ulusal hem de uluslararası alanda önlem almayı amaçladığını, Haziran 1993'de Dünya Çevre Günü'nde yapmış olduğu "*Küresel ekonomi, küresel salgın hastalıklar ve küresel çevresel tehlikeler çağında, zamanımızın temel zorluklarından biri ulusal çıkarlarımızı desteklemektir*" (C-SPAN, 1993) söylemleriyle belirtmiştir. Clinton, ifadesinde yer alan küresel çevresel tehditler, ulusal ve uluslararası bağlamda tedbir söylemiyle hem tehdit algısına vurgu yapmış hem de ulusal çıkar ile çevresel tehditleri ilişkilendirmiştir.

Bu bağlamda Clinton göreve geldikten sonra hem ulusal hem de uluslararası alanda gerçekleşecek olan işbirliklerini desteklemiş ve küresel anlamda işbirliği çağırısı yapmıştır. Seçim kampanyalarında sera gazı emisyonlarını 2000 yılına kadar 1990 seviyesine indirme sözü veren Clinton ve yardımcısı Al Gore, göreve başladıktan kısa süre sonra da yönetim kademesinde bir “yeşil takım” oluşturulmuştur. Clinton, çevre sorunlarını uluslararası platformlarda da ele almış, BM’de yapmış olduğu konuşmada devletlerin çevre antlaşmalarını desteklemeleri gerektiğini ve olası küresel ısınma karşısında çevre konusunda yapılan araştırmalara daha fazla yatırım yapılması gerektiğini şu söylemleriyle belirtmiştir. “Bilim açık ve ikna edici, biz insanlar küresel iklimi değiştiriyoruz. Hiçbir ulus bu tehlikeden kaçamaz. Bir nesil geçer ve diğeri gelir, ancak dünya sonsuza kadar kalır. Bunu gerçekleştirmek için çevre konusundaki sorumluluğumuzu güçlendirmeliyiz” (CNN, 1997).

Aktardığımız bilgilerden de anlaşıldığı üzere Başkan Clinton’ın söyleminde tehdit, işbirliği ve sorumluluk vurgusu ön plana çıkmıştır. Clinton başkanlık dönemi süresince çevresel sorunlar karşısında işbirliğine yer vermiş ancak iç siyasette kutuplaşma görülmüştür. Bu çerçevede Clinton Dönemi’nin dış politika uygulamaları açısından en önemli gelişmesi uluslararası iklim değişikliği müzakereleri açısından bir dönüm noktası olan Kyoto Protokolü (Kyoto Protocol)’nün 1997’de imzalanması olmuştur (Giddens, 2013:128-129). Bilindiği üzere protokolün amacı iklim değişikliği ile mücadeleye uyum sağlamak ve 2008-2012 yılları arasında sera gazı salınımını 1990 yılına göre % 5 azaltmaktır. Hukuki olarak bağlayıcı olan Protokol ile taraflar için bağlayıcı emisyon indirim hedefleri de saptanmıştır. Başkan Clinton’un bu temel protokolü imzalamasına rağmen ABD Senato’su gelişmekte olan devletler tarafından emisyon indirim yükümlülüğü üstlenilmedikçe antlaşmaya destek vermeyeceğini belirten bir karar almıştır. (Nye & Welch, 2018:513-518).

İç siyasette görülen bu kutuplaşmanın yansımaları Clinton’ın “Çevreyi ulusal ve uluslararası

düzlemde korumak için insanları bir araya getiren bir hükümete bağlıyım. Farklı kurumlar birbiriyle çelişen politikalar izledi. Ulusal liderler insanları kutuplaştırdı” (GPO, 1993) söylemlerinde de net görülmektedir. Clinton’ın kullandığı “çelişen politikalar” ve “kutuplaşma vurgusu” ile Senato’nun Başkanla farklı konumda olması ise çalışmamızın Rol teorisi kısmında belirtilmiş olan iç siyasette çatışan politikaların ve çekişen rollerin olduğu varsayımı ile örtüşmektedir.

Bu bağlamda Clinton’ın çevre politikalarındaki en önemli saiklerinin tehdit algısı olduğunu söylemek mümkündür. Zira Demokrat Parti lideri Clinton’ın çevresel sorunları tehdit olarak nitelendirmesi kendisini bu tehditler karşısında konumlandırmasını dolayısıyla çevreye yönelik politikalara destek vermesini sağlamıştır. Clinton’ın çevresel sorunlar karşısındaki algısını “Küresel ısınmayı kontrol altına almak için yapılması gerekenler uluslararası müzakerelerde öncü rol almaktır. Diğer ulusların sorun üzerinde harekete geçmesini bekliyorsak, liderlik göstermeliyiz” söylemlerinde de benzer biçimde irdelemek mümkündür (RFERL, 1997). Yukarıdaki alıntıda da belirtildiği üzere Clinton, çevre sorunları karşısında ABD’nin uluslararası sistemdeki lider rolüne vurgu yapmıştır.

Cumhuriyetçi Parti lideri George W. Bush Dönemi’ndeki uygulamaları ve söylemleri incelediğimizde ise çevre sorunlarıyla mücadelenin politika yapıcılarının gündeminde olduğunu, çevreyi koruyucu yasalar ve uygulamalara yer verildiğini söylemek mümkündür. Ancak Bush Dönemi’nde iç politika uygulamaları farklılaşmış, örneğin İçişleri Bakanlığı, Tarım Müsteşarlığı, Çevre Koruma Ajansı gibi kurumlara sanayiye destekleyen (Davis, 2006:243) kişiler yani “petrol lobicileri” atanmıştır. Demokrat Parti liderlerinin söylemlerinde görüldüğü gibi bir Cumhuriyetçi olan George W. Bush’un söylemlerinde de çevre ve güvenlik ilişkisi ön plana çıkmış ancak çevre sorunları daha çok enerji güvenliği kapsamında tartışılmıştır. George W. Bush, çevre politikalarını “Enerji krizi yaşıyoruz. Enerji kıtlığımız var. Almanya ile çalışacağız. Sera gazlarını azaltmak için

müttefiklerimizle birlikte çalışacağız, ancak ekonomimize zarar verecek bir planı kabul etmeyeceğim” (PBS, 2001) söylemleriyle desteklemiştir.

Daha detaylı bir biçimde incelendiğinde George W. Bush çevre politikaları konusunda temiz hava ve iklim değişikliği olmak üzere iki öncelikli hedef belirlediği görülmektedir. Ayrıca *“Bilimsel belirsizlikler karşısında sorumlu davranmalıyız. Ekonomik büyüme, çevresel ilerlemenin anahtarıdır”* (The Guardian, 2002) söylemi ile çevre sorunları karşısında sorumluluk bilincini ve ekonomik anlamda kalkınmanın çevre sorunlarına katkı sağlayacağını da vurgulamıştır. Yukarıda yer verilen her iki alıntıdan da anlaşıldığı üzere çevre sorunları ve ekonomi ilişkisi öne çıkmış ve Başkanın çevre sorunlarına bakış açısı ekonomi temelinde şekillenmiştir. Bu bağlamda önemle tespit etmek gerekmektedir ki George W. Bush iklim değişikliğini mücadele edilmesi gereken bir alan olarak belirtirken, söylemleri ile çelişen dış politika uygulamalarına yer vermiştir. Zira Başkanlığı döneminde ABD Kyoto Protokolü’nden çekilmiştir. Bush’un Protokol’den temel çekilme gerekçeleri arasında ise ABD’nin küresel ekonomideki rakiplerine emisyon indirim yükümlülüğü getirmediği, uluslararası sistemin *“adaletsiz”* olduğu ve ABD ekonomisine yük getireceği savları yer almıştır. Bush yönetimine göre ekonomik büyüme, iklim değişikliğine yol açan bir sorun olmanın aksine çözüm olarak görülmüştür (Talu, 2015:260-266). Bush, 2008’de Kyoto Protokolü’nde çekilme gerekçesini şu söylemlerle savunmuştur:

“Kyoto Protokolü, ABD’nin sera gazı emisyonlarını büyük ölçüde azaltmasını gerektirecekti. Bununla birlikte bu anlaşmanın etkisi ekonomik büyümeyi sınırlandıracak ve gelişmekte olan devletlerin emisyonlarını artırmalarına izin vermek anlamına gelecekti. Çin ve Hindistan gibi devletler hızlı ekonomik büyüme yaşıyorlar. Bu da daha fazla sera gazı salacakları anlamına gelmektedir.” (The White House, 2008).

George W. Bush’un söylemlerini değerlendirdi-

ğimizde ekonomik büyüme, kalkınma ve rekabet vurgusu dikkat çekmektedir. Zira Başkan, çevre sorunlarını mücadele edilmesi gereken bir alan olarak görürken, bu sorunlar karşısında ekonomi ve kalkınma öncelikli hedefler arasında yer almıştır. Uluslararası alanda ABD’nin rolü kapsamında ise George W. Bush’un, *“ABD Doha Müzakereleri’nde çevre dostu ürünler üzerindeki tarifeleri ve tarife dışı engelleri ortadan kaldırmayı önererek sera gazı salınımının azaltılmasına ve enerji güvenliğini iyileştirilmesine katkı sağlamıştır”* (The White House, 2009) ifadesi dikkat çekmektedir. Zira Başkanlığını yürüttüğü ABD’nin liderlik rolünü üstlendiğini ileri sürmektedir. Genel hatlarıyla aktardığımız bilgilerden anlaşıldığı üzere George W. Bush’un söylemlerinde çevre sorunlarının ile enerji güvenliğini birlikte yer alması, liderin algısını göstermede rol oynamış fakat çevre sorunları enerji güvenliği ile birlikte değerlendirilmiştir. Dolayısıyla çevre sorunları karşısında kendisini bir lider olarak bu öncelikler temelinde konumlandığını söylemek mümkündür.

Demokrat Parti’den Başkan olan Barack Obama Dönemi’nde de çevre ve ekonomi arasındaki ilişki ön plana çıkmış ve bu dönemde ABD ekonomisine çevreci bir nitelik kazandırma amaçlanmıştır (Uysal Oğuz, 2019:190). Söz konusu dönemde iklim değişikliği ile mücadele ve küresel liderlik yoğun bir biçimde tartışılırken sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlayan federal düzenlemelere izin verilmiş ve yenilenebilir enerji projeleri için *“American Recovery and Reinvestment Act of 2009 / 2009 Amerikan Kurtarma ve Yeniden Yatırım Yasası”* imzalanmıştır (Congress.Gov, 2022). Daha somut bir biçimde belirtmek gerekirse Başkan Obama, EPA çalışanlarına yapmış olduğu konuşmada ekonomi ve çevre ilişkisine şu şekilde değinmiştir:

“Çevremizi güvence altına almak aynı zamanda ekonomimizi güçlendirmekle de ilgilidir. Temiz havaya ve temiz suya sahip olmak ile bu ekonomiyi sağlam bir şekilde büyütmek arasında bir seçim yapmak zorunda olduğumuz fikrine katılmıyorum. Düşünün ki petrol tüketimini

yaklaşık 12 milyar varil azaltacak olan tarihi bir başarı olan yeni ekonomik standartlar oluşturuyoruz. Bu durum kirliliği önemli ölçüde azaltarak iklim değişikliğine katkıda bulunacaktır.”
(The Obama White House, 2012).

Obama Dönemi'nde ayrıca dış politikada çevre konusunda işbirliği teması da ön plana çıkmıştır. Örneğin *“Amerikan iklim yardımı artık dünya çapında 120'den fazla devlete ulaşıyor. Mevcut teknolojileri kullanarak, daha önce meydana gelen hataları tekrarlamadan, daha fazla devletin kalkınmasına yardımcı oluyoruz”* (The White House, 2014) söylemleriyle Obama 2014'de ABD'nin işbirlikçi rolünü vurgulamıştır. Bu dönemde ABD'nin diplomatik uluslararası girişimlerini incelediğimizde ise 9-11 Kasım 2014 tarihleri arasında düzenlenen Asia Pasific Economic Cooperation CEO Summit 2014 / Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ekonomi Liderleri Zirvesi'nde ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) arasında imzalanan Antlaşma, iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir gelişme olmuştur. Zira birçok kişi ve kurum tarafından ABD'nin Kyoto Protokolü'ne taraf bile değilken böyle bir girişimde bulunması devrim olarak nitelendirilmiştir. Daha detaylı bir biçimde açıklamak gerekirse söz konusu ABD- Çin İklim Antlaşması kapsamında ABD 2025 yılında karbondioksit salınımında 2005 yılına göre % 26-28 oranında azaltacağını belirtmiştir. Ayrıca U.S.-China Climate Change Working Group / ABD - ÇHC Çalışma Gurubu, U.S.-China Strategic and Economic Dialogue / ABD - ÇHC Stratejik ve Ekonomik Diyalogu ve U.S.-China Clean Energy Research Center / ABD - ÇHC Temiz Enerji Araştırma Merkezi'nin kurulması kararlaştırılmıştır (Talu, 2015:268-271). Aktardığımız bu temel bilgilerden de anlaşıldığı üzere çevre sorunları karşısında kurumsallaşma ve işbirliği ön plana çıkmıştır. Lakin Başkan Obama'nın söylemlerinde işbirliğinin yanı sıra tehdit vurgusu da ön plana çıkan kavramlar arasında yer almıştır. Örneğin *“Hiçbir zorluk, geleceğimiz ve gelecek nesiller için iklim değişikliğinden daha büyük bir tehdit oluşturmaz”* (BBC, 2015) söylemiyle iklim değişikliği tehdit kavramı ile özdeşleştirilmiştir.

Obama Dönemi'ndeki bir diğer gelişme bağlayıcı nitelikte olan düzenlenen 21. Taraflar Konferansı'nda kabul edilen, 4 Kasım 2016'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması'dır. (United Nation Climate Change, 2021). Bilindiği üzere Paris Anlaşması iklim krizi ile mücadelede devletlerin ortak hareket etmeleri gerektiği, emisyon oranlarının ve fosil yakıt kullanımının azaltılmasının gerekliliği üzerinde durmaktadır. Belirtilen diğer bir husus ise ortalama yüzey sıcaklığındaki artışın 2 derece ile sınırlandırılması, mümkünse 1,5 derecenin altında tutulmasıdır. Bu bağlamda Anlaşma taraf devletlere görevler yüklerken her devletin sera gazı salınım oranlarına karar verip, bunu Ulusal Katkı Beyanı ile bildirmesi gerektiğini kayıt altına almıştır. Başkan Obama'nın Paris Anlaşması üzerine olan söylemi ise bize tehdit ve küresel liderlik vurgusuna örnek olarak verilebilir. Zira hem iklim değişikliğini tehdit olarak inşa etmekte hem de çevre sorunları karşısında ABD'nin çevre sorunları karşısındaki küresel liderlik rolünü vurgulamaktadır.

“Tüm zorluklara rağmen, artan iklim değişikliği tehdidinin bu yüzyılın ana hatlarını diğer zorluklardan daha dramatik bir şekilde tanımlayabileceğine inanıyoruz. Bu ofise girmemin sebeplerinden biri Amerika'nın gelecek nesiller için, bu gezegeni korumak için üzerine düşeni yapmasını sağlamaktı. Geçtiğimiz yedi buçuk yılda ABD'yi iklim değişikliğine karşı mücadelede küresel bir lidere dönüştürdük. Ancak bu, ne kadar güçlü olursa olsun herhangi bir devletin tek başına verebileceği bir mücadele değil. Bu yüzden Paris Anlaşması çok önemliydi. Yaklaşık 200 devlet, düşük karbonlu bir gelecek için bir araya geldi.” (The White House, 2016).

Başkan Obama iklim değişikliği, gıda, güvenlik ve göç arasındaki ilişkiyi ise şu söyleminde ön plana çıkarmıştır. Diğer bir deyişle Obama aşağıda aktardığımız söyleminde çevre sorunları ile göç olgusunu ilişkilendirmiş ve olası bir tehlikenin varlığını sorunsallaştırmıştır.

“Ülkeler bir şekilde emisyonlarını frenlese bile,

önümüzdeki yıllarda dünyamız üzerinde iklim değişikliğinin etkisi olacaktır. Değişen iklim gıda üretimini daha da zorlaştırmaktadır. Avrupa'ya mülteci akışı yalnızca çatışmalardan kaynaklanmamakta, aynı zamanda iklim değişikliği devam ettikçe daha da kötüleşecek olan gıda kıtlığının olduğu yerlerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, bu eğilimleri yavaşlatmak ve nihayetinde durdurmak için gerekli adımları atmazsak, Avrupa'ya yük getiren göç daha da kötüleşmeye devam edecektir." (The Guardian, 2017).

Donald Trump'ın başkanlığı Dönemi'nde ise çevre konuları politika gündeminin dışında tutulmaya çalışılmıştır. Kurumsal ve yapısal düzenlemelerde çevre sorunlarıyla mücadelede geri adım atıldığını söylemek mümkündür. Zira bu dönemde iç siyasetteki gelişmeleri incelediğimizde toplam 112 çevre koruma düzenlemesi geri alınmış, EPA'nın başına iklim değişikliğine inanmayan Scott Pruitt getirilmiş ve EPA tarafından karbondioksit emisyonlarının kontrolüne yönelik maddeler zayıflatılmıştır. Ayrıca Termik santraller ile ilgili düzenlemeler geri alınmış, petrol ve gaz şirketlerini kontrol etmeye yönelik düzenlemeler iptal edilmiştir. Benzer bir biçimde hava kirliliği ile ilgili politikalarda da geri adım atılmış, petrol ve gaz sızıntılarıyla ilgili kurullar iptal edilmiştir (Erensü & Şahin, 2021:3-8). Meksika Körfezi'nde açık denizde petrol çıkarmakla ilgili düzenlemeler ise esnetilmiş ve Obama Dönemi'nde hayata geçirilen karbon maliyetinin hesaplanması ile kamu arazilerinde kömür madenlerine yönelik düzenlemeler gibi birçok yasayı iptal etmiştir.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise Cumhuriyetçi Parti lideri Trump Dönemi'nde önde gelen liderlerin, politikacıların fikirlerinin de önemli rol oynadığı ve dolayısıyla iç siyasette kutuplaşma yaşandığı görülmektedir (Erensü & Şahin, 2021:1-12). Bilindiği üzere bu dönemde çevre sorunları arasında en çok tartışılan konu ise iklim değişikliği ve ABD'nin Paris Anlaşması'ndan çekilmesi olmuştur. Bu tartışmalar çerçevesinde Başkan Trump iklim değişikliğine inanma-

dığını ve Paris Anlaşması'ndan çekilme kararının gerekçelerini şu şekilde açıklamıştır:

"Gerçek şu ki Antlaşmadan çekilme Amerika'nın ekonomik çıkarı içindir ve iklim için fazla bir önemi yoktur. Trump yönetimi altındaki ABD, dünyadaki en temiz ve en çevre dostu devlet olmaya devam edecektir. Çevre dostu olacağız ama işimizi kaybetmeyip, hızla büyüyeceğiz." (C-SPAN, 2017).

Trump benzer bir biçimde Paris Anlaşması'nın ekonomik olumsuzluklar getireceğini "Başkan olarak, Amerikan vatandaşlarının refahının önüne başka hiçbir şey koyamam. Paris İklim Anlaşması, Washington'un, ABD'yi dezavantajlı hale getiren bir anlaşmanın girmesinin örneğidir. Bugünden itibaren ABD, Paris Anlaşması'nın tüm uygulamalarına ve anlaşmanın ülkemize yüklediği mali ve ekonomik yüklere son verecektir" (C-SPAN, 2017) söylemleriyle de savunmuştur. Aktardığımız bu iki görüşünden de anlaşıldığı üzere Başkan Trump, Paris Anlaşması üzerine olan söylemlerinde ekonomik çıkarların çevre sorunlarından önemli olduğu algısı oluşturmaya çalışırken, diğer taraftan da çelişen cümleler ile çevre sorunlarına yönelik girişimlerde bulduklarını ve başarılı olduklarını aşağıdaki örnekteki gibi vurgulamaya çalışmıştır.

"Biz pratik çözümlere odaklanırken, Kongre'deki 100'den fazla Demokrat, Green New Deal'i destekliyor. Planlarının ekonomimize yaklaşık 100 trilyon dolara mal olacağı tahmin ediliyor, bu rakam düşünülemez, en iyi zamanlarda bile karşılanamayacak bir rakam. 2000 yılından bu yana, ülkemizin karbon emisyonları dünyadaki diğer tüm ülkelerden daha fazla azaldı. Emisyonların 2019 ve 2020'de düşmesi bekleniyor." (CNN, 2019).

Çevre politikaları kapsamında hava kirliliği üzerinde de duran Trump, söylemlerini de bu doğrultuda şekillendirmiş ve iklim değişikliğinin bir "aldatmaca" olduğunu belirtmiştir (Forbes, 2022; C-SPAN, 2020). Söylemlerinde çevre sorunları karşısında başarılarından bahsederek çevreci bir lider olduğunu vurgulamaya çalışan

Trump'ın söylemleri ve başkanlık dönemindeki uygulamaları ise bizce çelişmektir. Zira *"temiz hava, temiz su" ve "çevreci başkanım"* gibi söylemlerini, ekonomi odaklı politikalarını meşrulaştırma amacıyla kullandığını ileri sürmek mümkündür. 2020'de Paris Anlaşması ile ilgili yapmış olduğu konuşmada ise Trump, iç siyasetteki kutuplaşmaya dikkat çekmektedir:

"Joe Biden ve sosyalist Bernie Sanders ÷lkemize trilyonlarca, trilyonlarca ve trilyonlarca dolara mal olacak ve bizi dünyaya göre çok ama çok kötü bir rekabet konumuna getirecek, işsizliğe neden olacak Paris İklim Anlaşması'nı öneriyor. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, Çin bu saçma anlaşma altında büyük ölçüde ilerleyecek, Rusya da öyle olacak, diğer birçok ÷lke de öyle."(REV, 2020).

Çalışmamızın kaleme alındığı Temmuz 2022 itibarıyla başkanlığı yürüten Joe Biden Dönemi'nde ise ABD'nin, çevreye yönelik politika uygulamalarına büyük ölçüde geri döndüğünü söylemek mümkündür. Retrospektif olarak siyasi kariyerine baktığımızda Başkan Biden'ın çevreye yönelik girişimlerinin 1987'ye kadar dayandığı gör÷lmektedir. Zira Biden 1987'de iklim değişikliği ile ilgili yasada önemli rol oynamış ve göreve geldikten sonra Kuzey Kutbu'nda petrol ve gaz sondajı yapılmasını yasaklamış ayrıca Keys-toneXL Petrol Boru Hattı'nın ruhsatını da iptal edilmiştir.

Lakin Biden'ın genel ve soyut olarak belirttiğimiz bu politikaları ABD'de birçok çevreci grubun lobi faaliyetlerinden de etkilenmiştir. Bu bağlamda çevre sorunlarına karşı uygulanan politikaların, Ulusal Siyah Çevre Adaleti Ağı / National Black Environmental Justice Network gibi sivil toplum kuruluşları ile işbirliği için geliştirildiği bilinmektedir (Erensü & Şahin, 2021:1-12). Ayrıca Trump'tan farklı olarak Biden, bilimin açık olduğunu, küresel ısınmayı sadece 1,5 derece ile sınırlı tutma amacı taşıdığını belirterek, iklim değişikliği ile mücadeleyi *"küresel savaş"* olarak nitelendirmiştir. (CNBC Television, 2021).

Biden Dönemi'nde yaşanan ve önemle belirtilmesi gereken iç politikadaki bir diğer gelişme ise ABD İçişleri Bakanı Deb Haaland, Tarım Bakanı Tom Vilsack, Ticaret Bakanı Gina Raimondo ve Beyaz Saray Çevre Kalitesi Konseyi Başkanı Brenda Mallory tarafından ortaklaşa hazırlanan 6 Mayıs 2021 tarihli *"America the Beautiful Report / Güzel Amerika Raporu"* dur. Raporla yerel olarak yürüt÷len çevre koruma projelerinin desteklemesi, ABD topraklarının ve suyunun % 30'unu koruma taahhüdünün yerine getirilmesi ve yaşam alanlarının koruması gerektiği üzerinde durulmuştur (US Department of Interior, 2021). Söz konusu Raporla yer alan hususlar Biden'ın söylemlerinde sıklıkla vurguladığı iklim krizinin *"varoluşsal bir tehdit"* ve *"fırsat"* olarak nitelendirilmesi ile hiç şüphesiz uyumludur (The Washington Post, 2021).

Biden'ın Başkanlık Dönemi'ni dış politika uygulamaları açısından değerlendirdiğimizde de bir tutarlılık gör÷lmektedir. Zira söylemlerinde iklim değişikliğini yaşam ve ekonomi için *"varoluşsal bir tehdit"* olarak vurgulayan Biden, göreve geldikten hemen sonra Paris Anlaşması'na dönme kararı almıştır (Reuters, 2021). Bu dönemdeki diğer bir gelişme ise 22-23 Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleşen, iklim değişikliği ile mücadelenin tartışıldığı Liderler Zirvesi'dir. Zirve'nin ardından ABD'nin Paris Anlaşması'na geri dönmesi ve iklim değişikliği ile mücadelede ana aktör olması ise uluslararası kamuoyunda tartışılan konular arasında yer almıştır. (İktisadi Kalkınma Vakfı [İKV], 2021). Zirve'de öne çıkan bir diğer tema ise ekonomi olmuştur. Yukarıda belirttiğimiz üzere Başkan Biden *"fırsat"* temelinde değerlendirdiği iklim krizinin, *"yeni iş imkânı sağlayacağını"* savunmuştur (The White House, 2021).

Aktardığımız bilgilerden de anlaşıldığı üzere Başkan Biden görev yaptığı günümüze kadar olan süre içinde iklim krizi ve ABD'nin liderlik rolü arasında bir ilişki kurmuştur. Cumhuriyetçi Parti lideri Trump ile çevre sorunlarına farklı yaklaşımlarını ise *"Dört yıllık bir yönetimin iklim krizini inkâr etmesinin ardından Amerika'nın iklim"*

konusundaki liderliğini yeniden teyit ettik” (C-SPAN, 2022) söylemleriyle desteklemiştir. 2022 yılında Glasgow’da düzenlenen BM 26. Taraflar Konferansı’nda da *“Bilim açıktır. Küresel ısınmayı sadece 1,5 derece ile sınırlama hedefini içeride tutabiliriz. İklim değişikliği şimdiden dünyayı kasıp kavuruyor. Bu bir fırsat. Ofisteki ilk gün ABD’yi Paris Anlaşması’na döndürmek için harekete geçtim”* söylemleriyle *“fırsat”* vurgusunu yinelemiştir. Genel bir değerlendirme yaptığımızda ise Başkan Biden’ın söylemlerinde en fazla öne çıkan kavramların *“varoluşsal tehdit”, “fırsat”, “ekonomi”* ve *“işbirliği”* olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bizce diğer Demokrat liderlerden farklı olarak Biden’ın söylemlerinde sıklıkla *“iklim değişikliği”* ve *“fırsat”* kelimelerini bir arada kullanması, ABD’nin çevresel sorunları fırsata çevrilebilecek bir aktör olarak yeniden rol üstleneceği şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç

Çalışmamız bağlamında hipotetik olarak savunduğumuz görüş olarak günümüzde çevresel sorunlar kamuoyunda daha fazla tartışılmaya başlanmıştır. Bu durum bir yandan çevre ve güvenlik arasındaki ilişkinin sorgulanmasına neden olurken, diğer yönüyle çevre sorunlarına yönelik uygulamalar ekonomik büyüme, enerji, bilimsel yetersizlik gibi gerekçelerle yavaşlatılmaya çalışılmıştır. Bu sebeple çevre ile ilgili sorunlar ve oluşturulan politikalar liderlerin algılarına göre farklılık göstermiştir. Tarihsel olarak incelediğimizde çevre sorunları

ABD iç politikası itibarıyla hem Demokrat hem de Cumhuriyetçi Parti liderlerinin gündeminde yer almıştır. Bu bağlamda Soğuk Savaş Öncesi Dönem’de çevre ve güvenlik ilişkisi sorgulanmış, çevre sorunları sınır tanımayan sorunlar olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca bu sorunların ulusal çıkarı potansiyel tehdit oluşturduğu üzerinde de durulmuştur.

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde ise liderlerle birlikte ABD iç siyasetindeki uygulamalar ve dış politika davranışları farklılık göstermiştir. Bu bağlamda Demokrat Parti liderleri döneminde çevrenin korunmasına yönelik tedbirler ve yasalar ön plana çıkmış ve çevre sorunları öncelikli konular arasında yer almıştır. Cumhuriyetçi Parti’den Başkan çıktığı dönemlerde ise Demokrat Parti dönemi liderlerinin uygulamaları kaldırılmış ve çevre sorunları öncelikli konular arasında yer almamıştır. Örneğin Demokrat Parti liderlerinin söylemlerinde *“çevre ve ekonomi ilişkisi”, “tehdit algısı”, “çevre sorunları karşısında ABD’nin oynadığı “lider rol”, “işbirliği” ve “sorumluluk” kavramları sıklıkla yer almıştır. Analiz edilen söylemler arasında en fazla ön plana çıkan söylem ise “tehdit” vurgusu olmuştur. Cumhuriyetçi Parti liderlerinin söylemlerini incelediğimizde ise çoğunlukla “enerji”, “enerji güvenliği”, “ekonomik çıkar”, “büyüme” kavramları sıklıkla kullanılmış ve “ekonomik kalkınmanın öncelikli olduğu” vurgusu yapılmıştır. Tarafımızdan oluşturulan aşağıdaki tabloda liderlerin üzerinde en fazla durduğu kavramlar daha net olarak görülmektedir.*

Tablo I: ABD Başkanları’nın Söylemlerinde Öne Çıkan Kavramlar

Temel Kavramlar	Bill Clinton (DP)	George W. Bush (CP)	Barack Obama (DP)	Donald Trump (CP)	Joe Biden (DP)
Çıkar	✓			✓	
Tehdit	✓		✓		✓
Ekonomi	✓	✓	✓	✓	✓
Liderlik	✓		✓		✓
İşbirliği	✓	✓	✓	✓	✓
Fırsat					✓
Bilimsellik	✓				✓

Çalışmamızın teorik kısmında belirttiğimiz üzere çevre sorunları; politika yapıcılarının gündeminde olmasına rağmen liderlerin çevre konusuna bakış açılarının farklı olması, rol algılarının da farklı olmasına neden olabilmekte ve dolayısıyla dış politikaya yönelik kararları ve davranışları etkileyebilmektedir. Analiz ettiğimiz ABD örneğinde görüldüğü üzere, G.W. Bush ve Donald Trump Dönemi'nde ülkenin ekonomik çıkarlarının ön planda yer alması, dış politikada "yerindelik mantığı" yerine Cumhuriyetçi Parti liderlerinin "sonuççuluk mantığı"na göre davranmasını sağlamıştır. Demokrat Parti liderleri olan Clinton, Obama ve Biden dönemlerinde ise çevre konularında somut politikalar üretilmiş, Kyoto ve Paris Anlaşması gibi uluslararası girişimler ön plana çıkmıştır. Joe Biden'ın da göreve gelir gelmez Paris Anlaşması'na geri dönmesi ve iklim değişikliği ile mücadeleyi amaç edinmesi bunu kanıtlar niteliktedir.

Yine çalışmamızın teorik kısmına atıf yaparsak, ABD iç siyasetinde çevre sorunlarına yönelik çıkartılan yasalar ve uygulamaların sıklıkla değişmiş olduğunu söylememiz mümkündür. Zira verdiğimiz örneklerden de anlaşıldığı üzere Demokrat Parti liderleri dönemde çevre sorunlarına yönelik çıkartılan yasa ve uygulamalar, Cumhuriyetçi Parti liderlerinin seçimi kazanması ile işlerliğini yitirmiştir. Demokrat Parti liderlerinin uygulamaları ise Cumhuriyetçi bir liderin göreve gelmesiyle iptal edilmiştir. Ancak yine de çevre konusu iç siyasette tartışılmaya devam etmiştir. Bu durum çevre sorunlarıyla mücadelede gerilemeye neden olarak, uluslararası alanda çevresel konularda işbirliğinde uyum sorunu olarak karşımıza çıkmıştır. Diğer taraftan ABD politikasında yeni rollerin öğrenilmesi sürecinde devletlerin, kurumların ya da baskın sosyalleştiricilerin etkili olduğu da ileri sürülebilir. "ABD - ÇHC Stratejik ve Ekonomik Diyalogu" ve "ABD - ÇHC Temiz Enerji Araştırma Merkezi"nin kurulmasının kararlaştırılması bizce bu iddiamızı kanıtlar niteliktedir. Düzenlenen uluslararası girişimler ve Kyoto Protokolü gibi bağlayıcılığı olan anlaşmalar / antlaşmalar da hiç şüphesiz ABD'nin çevre-

ci kimliğe uygun davranmasında rol oynamıştır.

ABD iç siyasetinde Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti liderleri arasında çevre politikalarında görülen bu kutuplaşma, rol teorisinde yer alan devletlerin içindeki farklı siyasal unsurların yer alabileceği varsayımıyla da örtüşmektedir. Zira ABD'nin iç siyasetinde yer alan siyasal unsurların çatışan rolleri, rol teorisinde vurgulanan "yatay çekişme" kapsamında değerlendirilebilir. Diğer bir ifade ile belirtirsek çatışan roller farklı algılara yol açmış, farklı bakış açılarına sahip liderlerin göreve gelmesiyle birlikte belirginleşmiş dolayısıyla da dış politika uygulamalarını etkilemiştir.

Bu bağlamda iç politikada çevre sorunlarının göz ardı edilmesi ya da çevreci bir kimlik kazandırmanın amaçlanması uluslararası diplomatik girişimleri de etkilemiştir. Diğer bir deyişle çevresel sorunların güvenlik tehdidi olarak kabul edilmesi liderlerin rol algılarının farklılaşmasına neden olmuştur. Soğuk Savaş Öncesi Dönemde çevre sorunları potansiyel tehdit olarak tanımlanırken, Soğuk Savaş Sonrası Dönemi'nde görev yapan Başkan Clinton çevre sorunlarının tehdit olduğu üzerinde durmuş, Başkan Biden ise bu sorunları varoluşsal tehdit olarak adlandırmıştır. Dolayısıyla Demokrat Parti liderleri algıladıkları bu "tehdit" karşısında kendilerini "işbirliği" ve "liderlik" vurgusu yaparak konumlandırmış, çevreci bir rol anlayışı benimsemişlerdir.

Kaynakça

- ABC News. (2021). *President Biden delivers remarks at UN Climate Change Conference*. [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=foMAIEIChxY>, (25.6.2022).
- Aggestam, L. (2004). Role identity and Europeanisation of foreign policy: A political-cultural approach. In T. Christiansen & E. Kirchner (Eds.) *Rethinking European Union foreign policy*, Manchester University Press, p. 81-98.
- Aggestam, L. (2006). Role Theory and European foreign policy: A framework for analysis. In O. Elgström & M. Smith (Eds.) *The European Unions roles in international politics: Concepts and analysis*, Routledge, p. 11-29.
- Andrews, R. N. L. (2011, 24 Ocak). The EPA at 40: Historical perspective. *Environmental Law and Policy Forum Symposium, The Duke*, p. 232-233.
- Bailey, C. J. (2016). *US climate change policy*. Roudledge.
- Barnett, J. (2017). Çevre güvenliği. A. Collins (Der), *Çağdaş güvenlik yaklaşımları içinde*, Röle Akademik Yayıncılık (çev. Nasuh Uslu), ss. 191-192.
- Barnett, M. (1993). Insititutions, roles and disorder: The case of Arab states system. *International Studies Quarterly*, 37(3), 271-296.
- Bozdağlıoğlu, Y. (2012). Konstrüktivizm ve Rol Teorisi: Kimlik, rol ve dış politika analizi. T. Arı (Der.) *Uluslararası İlişkilerde postmodern analizler-1 içinde*. MKM Yayıncılık, ss.127-150.
- BBC. (2015, 3 Ağustos). *Obama: Climate change is 'greatest threat'*. <https://www.bbc.com/news/av/world-us-canada-33764762>, (25.06.2022).
- Bush, George W. (2001). *Bush and the environment* [Konuşma metni]. PBS. <https://www.pbs.org/newshour/show/bush-and-the-environment>, (25.06.2022).
- Bush, George W. (2002, 14 Şubat). *George Bush's global warming speech*. [Konuşma metni]. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2002/feb/14/usnews.globalwarming>, (25.06.2022).
- Cantir, C. & Kaarbo, J. (2012). Contested roles and domestic politics: reflections on Role Theory in foreign policy analysis and Ir theory. *Foreign Policy Analysis*, (8), 5-24.
- Cantir, C. & Kaarbo, J. (2016). Unpacking ego in Role Theory: Vertical and horizontal role contestation and foreign policy. In C. Cantir & J. Kaarbo (Eds.) *Domestic role contestation, foreign policy and international relations*, Routledge, p. 1-22.
- Clinton, B. (1993). *Presidential Earth Day address* [Konuşma metni]. C-SPAN. <https://www.c-span.org/video/?39911-1/presidential-earth-day-address>, (26.06.2022).
- Clinton, B. (1993). *Remarks on Earth Day* [Konuşma metni]. GPO. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/WCPD-1993-04-26/pdf/WCPD-1993-04-26-Pg630.pdf>, (25.06.2022).
- CNBC Television. (2021). *President Joe Biden on climate change: 'It's a global fight'*. [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=1EmdWnR4ty8>, (23.06.2022).
- CNN. (1997, 25 Haziran). *Clinton warns of possible global warming*. <https://edition.cnn.com/ALLPOLITICS/1997/06/26/clinton.UN/>, (19.06.2022).
- CNN. (2019, 9 Haziran). *Fact-checking Trump's speech on the US environment*, <https://edition.cnn.com/2019/07/08/politics/fact-check-trump-environmental-leadership-speech/index.html>,

(1.7.2022).

Congress.Gov. (2021). *An act to establish a comprehensive and coordinated national climate policy and program and for other purposes*. <https://www.congress.gov/bill/95th-congress/house-bill/6669>, (6.5.2021).

Congress.Gov. (2022). *American recovery and reinvestment act of 2009*. <https://www.congress.gov/bill/111th-congress/house-bill/1/text>, (3.7.2022).

Crozier, R. & Ranyard, R. (1997). Cognitive process models and explanation of decision making In R. Ranyard, W. R. Crozier & O. Svenson (Eds.), *Decision making cognitive models and explanation*. Routledge, p. 5-20.

Davis, C. (2006). The politics of grazing on federal lands. In R. Repetto (Eds.) *Punctuated equilibrium and dynamics of U.S. environmental policy*, United States of America: Yale University Press, p. 232-253.

Doty, R. L. (1993). Foreign policy as social construction: A post-positivist analysis of U.S. counterinsurgency policy in the Philippines, *International Studies Quarterly*, 37(3), 297-320.

Elliott, R. (1996). Discourse analysis: exploring action, function and conflict in social texts.

Marketing Intelligence & Planning. 14(6), 65-68.

Erensü, S. & Şahin, Ü. (2021, Nisan). İklim politikalarında Biden etkisi: İnkâr çağının sonu mu?. İstanbul Politikalar Merkezi Sabancı Üniversitesi,1-12.

Finnemore, M. & Sikkink, K. (1998). International norm dynamics and political change. *International Organization*, 52(4), 887-917.

Folley, K. (1997, 9 Ekim). U.S.: Clinton says 'global warming' ise a new real threat. Radio Free Europe Radio Liberty. <https://www.rferl.org/a/1086758.html>, (29.06.2022).

Giddens, A. (2013). İklim Değişikliği Siyaseti, çev. E. Baltacı, Phoenix Yayınevi.

Harsnish, S. (2011). Role Theory: Operationalization of key concepts. In S. Harnish, C. Frank & H. W. Maul (Eds.) *Role Theory in international relations*, Routledge, p. 7-17.

Hillstrom, K. (2010). *US Environmental policy and politics*. Washington: CQ Press.

Holsti, K. J. (1970). National role conceptions in the study of foreign policy. *International Studies Quarterly*, 14(3), 233-309.

Hopf, T. (1998). The promise of constructivism in international relations theory. *International Security*, 23(1),171-200.

İktisadi Kalkınma Vakfı. (2021). *Küresel gündem: ABD iklim rejimine geri döndü: 22-23 Nisan İklim Liderler Zirvesi*. https://bulten.ikv.org.tr/?ust_id=11138&id=11139, (5.5.2021).

Köni, H. & Özdal, B. (2016). İklim değişikliği, göç ve politika. *TESAM Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, 26-27 Ekim 2016.

Küçük, M. (2017). Uluslararası ilişkilerde sosyal inşacılık. R. Gözen (Der) *Uluslararası ilişkiler teorileri içinde*, (4. b.), İstanbul: İletişim Yayınları, ss. 325-370.

Kylza, C. M. & Sousa, D. (2008). *American environmental policy, 1990-2006*. MIT Press.

Nandita, B. (2021, 8 Eylül). *Biden tours flood-hit areas; calls climate change 'existential treat'* . Reuters. <https://www.reuters.com/world/us/biden-renews-focus-domestic-issues-with-tour-new-york-area-flood-damage-2021-09-07/>, (30.06.2022).

- Nye, J. & Welch, D. (2018). *Küresel çatışma ve işbirliğini anlamak*, çev. R. Akman, (5. b.), İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Obama, B. (2017). *Barack Obama on food and climate change: 'We can still act and it won't be too late.'* [Konuşma metni]. The Guardian. <https://www.theguardian.com/global-development/2017/may/26/barack-obama-food-climate-change>, (27.06.2022).
- REV. (2020, 16 Haziran). *Donald Trump speech transcript on rolling back environmental regulations*, <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-speech-transcript-on-rolling-back-environmental-regulations>, (25.06.2022).
- Rumelili, B. (2014). İnşacılık / Konstrüktivizm. E. Balta (Der.) *Küresel siyasete giriş*, (1. b.), İstanbul: İletişim Yayınları, ss. 151-172.
- Shapiro M. J. & Bonham, G: M. (1973). Cognitive process and foreign policy decision-making. *International Studies Quarterly*, 17(2), 147-174.
- Sekhri, S. (2009). A role approach as a theoretical framework for the analysis of foreign policy in the third World countries. *African Journal of Political Science and International Relations*, 3(10), 423-432.
- Talu, N. (2015). *Türkiye'de iklim değişikliği siyaseti*. Phoenix Yayınevi.
- The Carter Center. (1980). *The Global 2000 Report*. <https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/pdf-archive/global2000reporttothepresident--enteringthe21stcentury-01011991.pdf>, (6.5.2021).
- Thies, C. G. (2012). International socialization process vs. Israeli national role conceptions: Can Role Theory integrate IR Theory and foreign policy analysis?. *Foreign Policy Analysis*, 8(1), 25-46.
- The Obama White House. (2012, 11 Ocak). *President Obama speaks to Environmental Protection Agency staff*. [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=Ro84d4RUtoc&t=566s>, (20.06.2022).
- The Washington Post. (2021). *Biden calls climate change as an 'existential threat'*. [Video]. https://www.washingtonpost.com/video/politics/biden-calls-climate-change-an-existential-threat/2021/01/27/b82690c7-eda6-48b4-babd-6de0094ee9b1_video.html, (25.06.2022).
- The White House. (2008, Nisan). *President Bush discusses climate change*. [Konuşma metni]. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/04/20080416-6.html>, (19.06.2022).
- The White House. (2009, Ocak). *President Bush discusses conservation and the environment*. [Konuşma metni]. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2009/01/20090106-4.html>, (19.06.2022).
- The White House. (2014, 23 Eylül). *President Obama: "No nation is immune" to climate change*. <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2014/09/23/president-obama-no-nation-immune-climate-change>, (23.06.2022).
- The White House. (2016, 3 Eylül). *President Obama: The United States formally enters the Paris Agreement*. <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2016/09/03/president-obama-united-states-formally-enters-paris-agreement>, (19.06.2022).
- The White House (2021, 23 Nisan). *President Biden delivers remarks at the Leaders Summit on Climate Session 5*. [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=sKd5TY8jsN0>, (28.06.2022).
- Trump, D. (2017, Haziran). *President Trump on Climate Agreement* [Konuşma metni]. C-SPAN. <https://www.c-span.org/video/?c4928564/user-clip-trumps-view-state-environment>, (19.06.2022).
- Trump, D. (2017, 1 Haziran). *President Trump on Climate Agreement* [Konuşma metni]. C-SPAN. <https://www.c-span.org/video/?c4928564/user-clip-trumps-view-state-environment>, (19.06.2022).

- www.c-span.org/video/?429363-1/president-announces-withdrawal-paris-climate-agreement, (19.06.2022).
- Trump, D. (2020, 20 Eylül). *President Trump on the environment* [Konuşma metni]. C-SPAN. <https://www.c-span.org/video/?c4906820/president-trump-environment>, (19.06.2022).
- United Nation Climate Change. (2021). *The Paris Agreement*. <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>, (4.5.2021).
- United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report*. <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-1994>, (6.5.2021).
- United States Environmental Protection Agency. (1983). *Can We delay a greenhouse warming*. https://cfpub.epa.gov/ols/catalog/advanced_brief_record.cfm?&FIELD1=SUBJECT&INPUT1=Energy%20policy&TYPE1=EXACT&LOGIC1=AND&COLL=&SORT_TYPE=MTIC&item_count=66&item_accn=117214, (4.5.2021).
- United States Environmental Protection Agency. (2021). *Environmental topics*. <https://www.epa.gov/environmental-topics>, (5.5.2021).
- United States Environmental Protection Agency. (2021). *History of Clean Water Act*. <https://www.epa.gov/laws-regulations/history-clean-water-act>, (5.5.2021).
- United States Environmental Protection Agency. *National Environmental Policy Act*. <https://www.epa.gov/nepa>, (7.5.2021).
- US Department of Interior. (2021). *Conserving Preserving America the Beautiful Report*. <https://www.doi.gov/sites/doi.gov/files/report-conserving-and-restoring-america-the-beautiful-2021.pdf>, (1.6.2021).
- Uysal Oğuz, C. (2019). Amerika Birleşik Devletleri'nin iklim değişikliği politikası: Sorumluluk ve inkâr eylemi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 523-543.
- Van Dijk, T. A. (2000). Cognitive discourse analysis, <http://www.discursos.org/unpublished%20articles/cogn-dis-anal.htm>, (1.7.2022).
- Wendt, A. (1992). Anarchy what state make of it: The social construction of power politics. *International Organization*, 46(2), 391-425.
- Wendt, A. (1994). Collective identity formation and international state. *The American Political Science Review*, 88(2), 384-386.
- Wish, N. B. (1980). Foreign policy makers and their national role conceptions. *International Studies Quarterly*, 24(4), 532-554.

Extended Summary

Environmental problems such as climate change, air pollution and water scarcity and the perception of environmental changes as threats have been influential in the decisions of policy makers. The polarization in environmental policies between the Democratic and Republican leaders in USA has also affected diplomatic initiatives in the international arena. In this context, the research question of the study is whether the conflicting roles in USA domestic area affect foreign policy. This study aims to deal with the environmental policies of the USA within the framework of "Role Theory" and analyses discourse of leaders to understand relations between role perception and foreign policy. "The Cognitive Decision-making Approach", which is the methods of discourse analysis, draws attention to the fact that individuals are the source of meaning. Conflicting roles in domestic politics affect foreign policy. In domestic politics, ignoring environmental problems or aiming to gain an environmentalist identity has affected international diplomatic initiatives. In other words, the acceptance of environmental problems as security threats have played a role for USA foreign policy.

Other concepts discussed in the study are "role prescriptions" and "role perceptions". Role prescriptions refer to norms and expectations. Role prescriptions are patterns of meaning attributed by actors to other actors. Within this context, actors are expected to behave in accordance with their roles. On the other hand, role perceptions include decisions, commitments and actions that politicians consider appropriate. States can have one or more conflicting roles. Which role will come to the fore at this stage depends on the socialization process. According to role theory, actors are socialized through interaction both locally and internationally. In this socialization process, they accept the norms and rules of the community they belong to. Therefore, norms are also effective in the states' behaviour in accordance with their own identities. For instance, being an independent or democratic state has norms.

In this respect role perceptions are described as road maps that guide decision makers. The perception of environmental problems as a threat has been influential in the decisions of policy makers. In this regard, Anthony Giddens, in his work titled "The Politics of Climate Change", questioned the failure of the US's environmental policies and attributed this failure to three main reasons. According to Giddens, the fact that the President has to negotiate with the Congress due to the US constitution, lobbying activities and interest groups influence the members of Congress and the polarization in domestic politics forms the basis of this failure. He also points out that the USA has failed in its environmental policies due to polarization in domestic policies. Furthermore, during the leadership of the Democratic Party, measures and laws for the protection of the environment came to the fore, and environmental problems were among the priority issues. Yet, in the Republican Party period, the practices of the leaders of the Democratic Party period were abolished and environmental problems were not their priority issues.

The fact that environmental problems are included in the same sentence with different concepts gives us information about the perceptions of the leader. For example, in the discourses of the Democratic Party leaders, the relationship between the environment and economy, the perception of threat, the leading role played by the USA cooperation and responsibility were frequently emphasized. Threat was the most prominent discourse among the analysed discourses. When the discourses of party leaders are examined, it can be seen that energy, energy security, economic interest and growth account for the fundamental concepts. The most prominent discourse among Republican leaders is economic development. This polarization between Democratic and Republican leaders in the US domestic politics coincides with the Role theory' assumption that different political elements can take place within the states. It is possible to say that the USA has contested roles in domestic politics. For example, the laws enacted for environmental problems during the Democratic leadership period lost their functionality after the Republican leaders won the election. The practices enacted by the Democratic leaders were cancelled when Republican leaders took office. Even so the environmental problems have continued to be discussed in domestic politics. This situation can be evaluated within the scope of horizontal conflict emphasized in Role theory. Conflicting roles became clear with the appointment of leaders with different perceptions and different perspectives. To illustrate, disregarding environmental problems in domestic politics or aiming to gain an environmentalist identity has affected international diplomatic initiatives. In other words, the acceptance of environmental problems as a security threat

has led to a differentiation in the role perceptions of leaders. Historically, while environmental problems were defined as a potential threat before the Cold War, they were emphasized merely as a threat in the Clinton era after the Cold War. Additionally, these problems are called existential threats in the Biden era. Therefore, the Democratic Party leaders have positioned themselves by emphasizing cooperation and leadership in domestic and international era.